

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้วิจัยได้สรุปผล
ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ได้องค์ประกอบ จำนวน 3 องค์ประกอบ 31 ตัวบ่งชี้
ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านความรู้สึกรวม 11 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบด้านความรู้
ความเข้าใจ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ และ 3) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้

2. การกำหนดค่าความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้
ความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบตามลำดับดังนี้ อันดับแรก คือ องค์ประกอบด้านการปฏิบัติมีค่า
ความสำคัญ 4.90 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าความสำคัญตั้งแต่ 4.75 ถึง 5.00 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความสำคัญที่สุด คือ
นักเรียนมีความสนใจและติดตามข่าวสารอยู่เสมอ นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรืองานที่ได้รับมอบหมาย
ทุกครั้งด้วยความพึงพอใจและตั้งใจ และนักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข มีค่าเท่ากับ
5.00 รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านความรู้สึกรวม มีค่าความสำคัญ 4.70 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าความสำคัญตั้งแต่
4.70 ถึง 5.00 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความสำคัญที่สุด คือ นักเรียนเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับงานกลุ่มที่
ได้รับมอบหมายเสมอ และนักเรียนมีองค์ความรู้และแสดงความคิดเห็นหรือทักท้วงเมื่อเกิดความ
สงสัยในเรื่องที่เรียน มีค่าเท่ากับ 5.00 และอันดับสุดท้าย คือ องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ
มีค่าความสำคัญ 4.60 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าความสำคัญตั้งแต่ 4.80 ถึง 5.00 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความสำคัญที่สุด
คือ เมื่อมีกิจกรรมที่ให้ความรู้ นักเรียนจะเข้าร่วมทุกครั้งแม้จะยากลำบาก นักเรียนเข้าเรียนตรงเวลาที่
กำหนด นักเรียนส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลาที่กำหนด นักเรียนถามครูทันทีเมื่อไม่เข้าใจเนื้อหา
ในชั่วโมงนั้น มีค่าเท่ากับ 5.00

กำหนด นักเรียนส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลาที่กำหนด นักเรียนถามครูทันทีเมื่อไม่เข้าใจเนื้อหาในชั่วโมงนั้น มีค่าเท่ากับ 5.00

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกี่ยวกับความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ของตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ครูผู้สอนเห็นด้วยกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 3 องค์ประกอบ 31 ตัวบ่งชี้ ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า

3.1 ตัวบ่งชี้มีความถูกต้องในการบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่ามีความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวบ่งชี้ คือมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 4.67 ถึง 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตั้งแต่ 0.00 ถึง 0.78

3.2 ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ของตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยภาพรวมตัวบ่งชี้ที่ใช้มีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ พบว่า มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวบ่งชี้ คือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 4.77 ถึง 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตั้งแต่ 0.00 ถึง 0.56

อภิปรายผล

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 3 องค์ประกอบ 31 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า

1.1 องค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึก มีจำนวน 11 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้แยกรายละเอียดย่อย ๆ ของตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ขององค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึกโดยตัวบ่งชี้ที่ได้ทั้งหมดครอบคลุม นิยามศัพท์ ครอบคลุมคุณลักษณะของใฝ่เรียนรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดอย่างชัดเจน คือ การแสดงออกถึงความตั้งใจ อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น แสวงหาความรู้ ความสนใจ หรือความพึงพอใจ มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ อยากรู้อยากมีความรู้

เพื่อนำมาพัฒนาตนเองนำมาใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิต เหมาะสำหรับที่สถานศึกษาหรือครูผู้สอนจะนำไปใช้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาทิ นักเรียนมีความสนใจและติดตามข่าวสารให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ นักเรียนสนใจและศึกษาเนื้อหาในบทเรียนล่วงหน้าก่อนเปิดเทอมเสมอ เมื่อเห็นป้ายนิทรรศการใหม่ ๆ นักเรียนรู้สึกสนใจและอ่านเสมอ เมื่อครูให้สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตนักเรียนจะรีบค้นคว้าด้วยตนเอง อย่างพึงพอใจเสมอ นักเรียนสนใจและเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเพื่อน อย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชิต มณีโชติ (2540 : 116-119) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 37) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 14) และสุภาพร มากแจ้ง (2544 : 14) ที่ว่า ผู้เรียนต้องเตรียมตัวค้นคว้าล่วงหน้า หากสงสัย ขัดแย้ง จะแสวงหาแนวทางแก้ไข อาจทำโดยการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชักถาม มีนิสัยรักการอ่าน ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา วงษ์สุรภินันท์ (2548 : 82) และศักดิ์สิทธิ์ สุขบรม (2549 : 88) ที่ว่าวัยรุ่นมีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้เร็ว และถ้ามีนิสัยรักการอ่านสูงจะมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนสูงด้วย

1.2 องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ มีทั้งหมด 9 ตัวบ่งชี้ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้แยกรายละเอียดย่อย ๆ ของตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ขององค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ โดยตัวบ่งชี้ที่ได้ทั้งหมดครอบคลุมนิยามศัพท์ที่ว่า การแสดงออกถึงความรู้ ความคิด แสวงหาแนวทาง มีความคิดไตร่ตรอง มีความรู้แก้ปัญหาเดิมและมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียนและในชีวิตประจำวัน เหมาะสำหรับที่สถานศึกษาหรือครูผู้สอนจะนำไปใช้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาทิ นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจงานทุกครั้งก่อนลงมือปฏิบัติ เมื่อไม่เข้าใจคำศัพท์นักเรียนจะค้นหาความหมายจากแหล่งเรียนรู้หรือถามครูผู้สอนเสมอ นักเรียนค้นคว้าหาความรู้หรือสอบถามเรื่องราวที่ตนสนใจจากผู้เชี่ยวชาญเสมอ นักเรียนมีองค์ความรู้ และแสดงความคิดเห็นหรือทักท้วงเมื่อเกิดความสงสัยในเรื่องที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณฑญา วงษ์บุญ (2550 : 68) ที่ว่า ผู้เรียนสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยวิธีการต่าง ๆ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

1.3 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ มีทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้แยกรายละเอียดย่อย ๆ ของตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ขององค์ประกอบด้านการปฏิบัติ โดยตัวบ่งชี้ที่ได้ทั้งหมดครอบคลุมนิยามศัพท์ ที่ว่า

การแสดงออกจากความรู้สึกและความคิดที่อยู่ภายในตัวนักเรียน สามารถแสดงให้เห็นได้จากการกระทำ เหมาะสำหรับที่สถานศึกษาหรือครูผู้สอนจะนำไปใช้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาทิ เมื่อมีกิจกรรมที่ให้ความรู้ นักเรียนจะเข้าร่วมทุกครั้งแม้จะยากลำบาก นักเรียนมีหนังสือติดตัวเพื่ออ่านในเวลาว่างเสมอ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2542 : 3) พระสมชาย ฐานวุฑโฒ (2533 : 52-53) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนมีนิสัยชอบฟัง ชอบอ่าน ชอบค้นคว้า กล้าแสดงออก ทำให้ดีอยู่เสมอ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551 : 22) ที่ว่า ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จะเห็นได้ว่า มีบางตัวบ่งชี้ที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการและงานวิจัยของคนอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

2. ค่าความสำคัญขององค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากการเปรียบเทียบค่าความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้สึก องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ และองค์ประกอบ ด้านการปฏิบัติ จะเห็นได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบและทุกตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มีความสำคัญและสะดวกต่อสถานศึกษาและครูผู้สอนที่จะนำไปใช้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในรายวิชาที่สอนได้จริง โดยครูผู้สอนสามารถนำไปใช้วัดตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดได้เลย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ภิญโญ ศรีม่วง และปรีดา ถิ่นธนา (2554 : สัมภาษณ์) ที่ว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีความสำคัญใกล้เคียงกันและสามารถนำไปวัดพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนได้จริง

3. ความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ของตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เห็นด้วยกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ทั้ง 31 ตัวบ่งชี้ ว่ามีความถูกต้องในการบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับ แนวการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนในรายวิชาหรือตามที่สถานศึกษากำหนดหรือตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

และสามารถนำไปวัดพฤติกรรมด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนได้จริง อาทิ องค์ประกอบด้านความรู้
 ตัวบ่งชี้ที่ 8 (นักเรียนสนใจและเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง) องค์ประกอบด้านความรู้
 ความเข้าใจ ตัวบ่งชี้ที่ 2 (นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจงานทุกครั้งก่อนลงมือปฏิบัติ) และ
 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ ตัวบ่งชี้ที่ 10 (นักเรียนถามครูทันทีเมื่อไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียนในชั่วโมง
 นั้น) ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ดีของตัวบ่งชี้ของ ศิริชัย กาญจนวาสิ(2545 : 84) ที่ว่า ตัวบ่งชี้ที่ดี
 ต้องบ่งชี้ได้ตามลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้อง แม่นยำ โดยมีความตรงประเด็นและมีความเป็น
 ตัวแทน

สำหรับด้านความเป็นประโยชน์ของตัวบ่งชี้ ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความเป็น
 ประโยชน์เมื่อนำไปใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
 ทุกตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวบ่งชี้มีความเป็นรูปธรรม สามารถวัดพฤติกรรมด้านใฝ่เรียนรู้ของ
 นักเรียนที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้ชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปใช้ เช่น องค์ประกอบด้าน
 ความรู้ลึก ตัวบ่งชี้ที่ 2 (นักเรียนสนใจและศึกษาเนื้อหาในบทเรียนล่วงหน้าก่อนเปิดเทอมเสมอ)
 ตัวบ่งชี้ที่ 7 (นักเรียนสนใจและเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเรียนในวิชาถัดไปเสมอ) ตัวบ่งชี้
 ที่ 11 (นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอน) องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ ตัวบ่งชี้ที่ 9 (นักเรียน
 ทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาในแต่ละวันเสมอ) และองค์ประกอบด้านการปฏิบัติ ตัวบ่งชี้ที่ 2 (นักเรียนเข้า
 เรียนตรงเวลาที่กำหนดทุกครั้ง) ตัวบ่งชี้ที่ 3 (นักเรียนส่งงานหรือการบ้านตรงตามเวลาที่กำหนดทุก
 ครั้ง) และตัวบ่งชี้ที่ 7 (นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง) ซึ่งสอดคล้องกับ
 คุณสมบัติที่ดีของตัวบ่งชี้ที่ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2545 : 86) กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งชี้ที่ดีต้องสะดวกใน
 การนำไปใช้ ใช้ได้ดีและใช้ได้ผล สามารถเก็บข้อมูลและแปลความหมายง่าย

จากผลการวิจัยพบว่า การตอบแบบสอบถามเพื่อแสดงความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เกี่ยวกับความถูกต้อง
 และความเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า
 ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถนำตัวบ่งชี้ไปใช้เป็นแนวทางใน
 การประเมินนักเรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ในรายวิชาที่สอนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเฉพาะการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่านั้น ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนในระดับอื่น ๆ

2.2 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ของตัวบ่งชี้จากครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่านั้น ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ และสำหรับนักเรียนในระดับอื่น ๆ ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY